

Memo

Datum : 27 augustus 2021

Aan : Gemeente Overbetuwe

Van : Omgevingsdienst Regio Arnhem

Betreft : Toezicht project Dijkversterking Wolferen Sprok

1. Inleiding

Grondverzet voor de aanleg van infrastructuur, woningbouw of dijkversterking haalt regelmatig het nieuws. Buurtbewoners uiten via journalisten hun zorgen over de kwaliteit van de grond en de rol van aannemers.

Is de grond die gebruikt wordt vervuild met asbest of PFAS? Waar komt deze grond vandaan? Is de samenstelling van de grond geschikt voor het doel van de toepassing? Omwonenden die zich zorgen maken moeten kunnen vertrouwen dat overheid en uitvoeringsdiensten toezien op een correcte uitvoering van wet- en regelgeving en dat de gezondheid van mens en dier en de mogelijke negatieve effecten op milieu en natuur niet aan de orde zijn.

Aanleiding

Tegen deze achtergrond zijn vragen gesteld aan het college van Burgemeester en Wethouders (B&W) van de gemeente Overbetuwe over de op handen zijnde dijkversterking Wolferen-Sprok. Om omwonenden en gemeenteraad goed te kunnen informeren over de werkzaamheden, en dan met name waar het de samenstelling van de te gebruiken grond betreft, hebben B&W de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) om advies gevraagd.

Het advies betreft de controle van de kwaliteit van de grond binnen het project.

In deze memo zet ODRA de verschillende opties en keuzes op een rij.

2. Toelichting traject Wolferen-Sprok

Opdrachtgever

Opdrachtgever voor de dijkverzwaring is Waterschap Rivierenland in samenwerking met Rijkswaterstaat.

Aannemer

De werkzaamheden worden uitgevoerd door de aannemerscombinatie De Betuwse Waard. De aannemerscombinatie heeft in het voortraject overleg geïnitieerd met de bevoegde gezagen om over de kwaliteit van de grond en de daarmee samenhangende procedures te spreken.

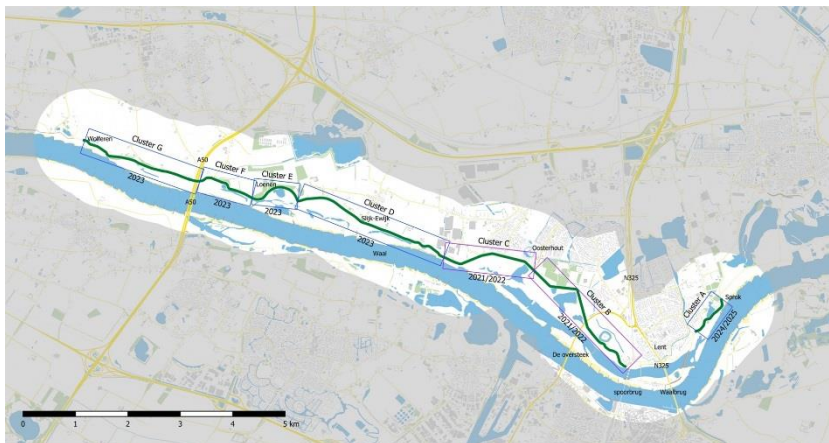
Memo

Naast de gemeente Overbetuwe, zijn er nog meer bevoegde gezagen binnen dit project, namelijk Gemeente Lingewaard, Gemeente Nijmegen, Provincie Gelderland, Gemeente Neder-Betuwe, Rijkswaterstaat.

De ODRA houdt toezicht op grondstromen, namens de gemeente Lingewaard en Overbetuwe. De ODRA houdt toezicht op saneringen voor de gemeente Nijmegen en de Provincie Gelderland.

Grondgebied

Dit traject van de dijkversterking aan de noordkant van de Waal ligt op het grondgebied van de gemeenten Overbetuwe, Nijmegen en Lingewaard en op eigendommen van Rijkswaterstaat. De dijkversterkingsopgave is opgedeeld in clusters. De clusters B (gedeeltelijk) en C liggen tegen de kern van Oosterhout, zie figuur 1.

Figuur 1: overzicht clusters

3. Grondverzet

Kubieke meters

De aannemerscombinatie De Betuwse Waard verwacht op basis van bestek en calculaties dat circa 635.000 m³ grond wordt aangebracht bij de dijk op het grondgebied van de gemeente Overbetuwe. 285.000 m³ grond wordt hergebruikt én circa 350.000 m³ grond komt van elders.

Meldingen

De combinatie De Betuwse Waard verwacht dat in totaal zo'n 250 meldingen 'grond verplaatsing' worden ingediend bij de gemeente Overbetuwe, zijnde het bevoegd gezag.

Memo

4. Toelichting toezicht bodem

Toezichthouders

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) heeft ervaren toezichthouders bodem in dienst die voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria. Zij houden toezicht voor de provincie Gelderland en gemeenten binnen het taakveld bodem.

Overtredingen worden conform het handhavingsbeleid (LHS) opgepakt. Dit houdt ook in dat overtredingen door of in opdracht van bestuursorganen (Waterschap) als verzwarende aspect en zal er dus eerder handhavend opgetreden moeten worden. Eventuele handhaving wordt via het reguliere werkprogramma verrekend.

Grondstromen

Bij de controle op grondstromen kijken de toezichthouders van ODRA na of de melding (toepassing van grond) volledig en juist is en of de toe te passen grond in relatie tot het doel (dijkversterking) de juiste kwaliteit heeft om toegepast te mogen worden.

Onderzoek

De plicht om te onderzoeken of de grond van de juiste kwaliteit is, ligt bij de aannemer. De toezichthouder controleert of het onderzoek op de juiste manier is uitgevoerd. Bij de fysieke controle op locatie zal de toezichthouder van ODRA bepalen of de partij overeenkomt met het onderzoek dat is uitgevoerd. Bij een afwijking zal ODRA nagaan wat hier de reden voor is en of het nog wel dezelfde partij grond betreft.

Kwaliteit grond

ODRA ziet erop toe dat binnen het project de grond wordt aangevoerd volgens het *Besluit bodemkwaliteit* en dat de grond voldoet aan de *Bodemkwaliteitsklasse AW2000*. Die code staat voor schone grond.

Spots afvoeren

De grond voor de dijkversterking zal veelal grond zijn die daar aanwezig is: hergebruik. De grond die volgens het *Besluit bodemkwaliteit* niet geschikt is voor hergebruik wordt afgevoerd, dat zijn de zogenoemde 'spots'. Dat weet de aannemer en ODRA ziet daarop toe. Dat betekent dat dat door de afvoer van spots de kwaliteit van de te gebruiken grond gemiddeld schoner is.

Memo

5. Opties voor toezicht

Op verzoek van B&W heeft ODRA enkele opties voor toezicht, inclusief de kosten, beschreven. Het gaat bij deze inventarisatie om de periode van eind 2021 tot en met 2023.

5.1 Toezicht werkprogramma

Regulier toezicht¹

€ 207.000

ODRA handelt de meldingen die ingediend worden af onder het product '*Controlerapport grondstromen en bodem*' (PDC 2021). De toezichthouders van ODRA controleren steekproefsgewijs op locatie. Voor dit project (Wolferen-Sprok) gaat het om grond met de bodemkwaliteitsklasse 'AW2000' en dus grond met een laag risico.

Uitbreiding werkprogramma

Voor 2021 zijn 34 producten opgenomen in het werkprogramma (€ 28.152). Dit project is daarin niet meegenomen. Verwacht wordt dat dit een uitbreiding van het werkprogramma voor dit jaar (2021) betekent met vermoedelijk zo'n 30-50 stuks (€24.840 – €41.400). De overige meldingen worden zullen vermoedelijk verspreid over 2022 en 2023 ingediend.

5.2 100% controle

Extra controle grondstromen toezicht

€ 265.125

In deze optie worden controles niet steekproefsgewijs uitgevoerd, maar worden alle meldingen (toepassingen van grond) fysiek gecontroleerd door de toezichthouders van ODRA. Voordeel is dat alle partijen grond fysiek beoordeeld worden voorafgaand aan de toepassing.

Voordeel van deze manier van controle is dat alle partijen bekeken worden. Een risico hierbij is dat andere werkzaamheden die niet per se met toepassen van een partij te maken hebben, niet worden gecontroleerd. Te denken is aan tijdelijke uitname van grond, het zeven van grond en/of hergebruik van bouwstoffen.

5.3 Verificatieonderzoek alle partijen

Verificatieonderzoek (250 partijen)

€ 475.000

Alle partijen grond worden in opdracht van ODRA opnieuw op samenstelling onderzocht door een extern adviesbureau. Daarbij moet opgemerkt worden dat alle partijen grond door onderzoek te verifiëren, kostentechnisch inefficiënt is, omdat elke partij al voorzien dient te zijn van een onderzoek waaruit de kwaliteit blijkt. Het veldwerk wordt uitgevoerd door een (persoonlijk) gecertificeerde deskundige en de rapportage voldoet aan NEN-normen.

Afweging inzetten verificatieonderzoek

De kwaliteit van een partij grond is altijd een gemiddelde, omdat simpelweg niet iedere kubieke meter grond wordt onderzocht. Het gaat om partijen. Een groot nadeel van verificatieonderzoek is dat de op vrijwel hetzelfde moment en voorafgaand aan het toepassen moeten worden uitgevoerd. Indien de partij in de dijk is toegepast, is het (bijna) niet mogelijk om exact dezelfde partij te bemonsteren met mogelijke andere resultaten tot gevolg.

¹ Uitgaande van 250 meldingen besluit bodemkwaliteit en 50 procent fysieke controle

Memo

5.4 Verificatieonderzoek steekproefgewijs

Verificatieonderzoek (per partij)

€ 1.900²

Indien er twijfels over een partij ontstaan, zowel vanuit de ODRA als vanuit de bewoners kan worden gekozen om deze partij opnieuw te onderzoeken middels een partijkeuring.

5.5 Projectaanpak

Projectaanpak (500 uur)

€ 46.500

Deze optie omvat een aantal uren die flexibel ingezet kunnen worden om overleggen met de aannemer bij te wonen, om contacten te onderhouden met omwonenden en om controle uit te voeren bij grondwerkzaamheden die niet gemeld hoeven te worden. Dat betreft tijdelijke uitname en toepassingen van (niet)-vormgegeven bouwstoffen.

Voordeel van een projectaanpak is dat opgeschaald kan worden, indien meer (vermoedelijke) overtredingen worden gepleegd en afgeschaald indien goed naleefgedrag wordt geconstateerd. Indien meer nodig is, wordt dat op uur basis afgerekend.

6. Aanbeveling van ODRA

De zorgen over de kwaliteit van grond/bodem bij omwonenden zijn soms divers en is vaak niet weg te nemen door extra onderzoek. Vanuit andere projecten hebben we gezien dat extra onderzoek niet minder maar juist meer vragen kunnen oproepen. Om hier juist op te handelen is nodig om duidelijkheid te hebben over de aard van de zorgen, want iedereen is gebaat bij een schone en veilige leefomgeving.

Het uitvoeren van toezicht middels een projectaanpak heeft onze voorkeur. Hiermee is de ODRA flexibel om op ontwikkelingen binnen het project in te springen en hierop te handelen.

² Uitgaande van een partijkeuring tot 2.000 ton met NEN-onderzoek, pfas en asbest